

Talousarvion 2026 valmisteluperiaatteet
6168/02.00.00/2025

Aluehallitus 27.08.2025 § 203

Lisätiedot Talousjohtaja Ismo Rouvinen
ismo.rouvinen@siunsote.fi
Puh. 013 330 4506

Päätösehdotus Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus hyväksyy talousarvion 2026 valmisteluperiaatteet seuraavasti:

- Strategista uudistusohjelmaa jatketaan taloussuunnittelukaudella 2026–2029.
- Talousarvion ja taloussuunnitelmavuosien oltava kokonaisuutena ylijäämäinen.
- Talouden oltava tasapainossa vuoden 2028 loppuun mennessä.
- Taloussuunnitelmavuodet valmistellaan valtionrahoituksen osalta VM:n painelaskelmien mukaisiksi.
- Vuoden 2026 talousarvio valmistellaan 25 M€ ylijäämäiseksi.
- Konserni-/osakkuusyhtiöiden talousarviomuutoksien vaikutukset hyvinvointialueelle saavat olla enintään hyvinvointialueen toimintakulujen kasvun suuruisia.

* Lisäksi toiminnan merkittävät muutokset on mahdollista huomioida talousarviovalmistelussa.

Päätös Hyväksyttiin.

Selostus Hyvinvointialuelain (611/2021) 115 § mukaisesti aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Lain mukaan taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Tavoitteiden on toteutettava hyvinvointialuestrategiaa.

Hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Vuoden 2026 talousarvion sisäinen valmistelu on aloitettu toukokuussa 2025, kun ensimmäiset arviot vuoden 2026 rahoituksesta ovat tulleet hyvinvointialueiden tietoon. Valtion kesäkuussa päivitetyn rahoituslaskelmien mukaan Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen vuoden 2026 rahoitus on 878,5 milj. euroa. Rahoitus on kasvamassa vuoden 2025 rahoituksesta 41,0 milj. euroa. Laskelmissa on käytetty hyvinvointialueindeksinä 3,24. Laskelmat pitävät sisällään 77,8 milj. euron rahoituksen vähentämisen hyvinvointialueilta vuoden 2026 tehtävämuutoksien perusteella sekä 198,6 milj. euron vähennyksen jälkikätestarkistuksen vuosittaisen muutoksen takia. Vuoden 2026 valtionrahoitukseen on odotettavissa vielä tarkennuksia syys/lokakuussa 2025.

Valmisteluperiaatteiksi ovat valmistelun myötä valikoituneet vuoden 2026 talousarvion tulostavoite, ennustetun alijäämän kattamisaikataulu, taloussuunnitelmavuosien valmistelussa käytettävä valtionrahoituksen määrä, konserni-/osakkuusyrityiden ohjeistus sekä strategisen uudistusohjelman toteuttaminen.

Valtionvarainministeriö valmistelee hyvinvointialueiden talouden ohjauksen sääntelyyn väliaikaista täydennystä siten, että täysimääräisesti talouttaan tasapainottaville hyvinvointialueille, joille ei kerry uutta alijäämää vuodelta 2025, voitaisiin tarvittaessa myöntää mahdollisuus kattaa ennen vuotta 2025 syntyneet alijäämät viimeistään vuoden 2028 loppuun mennessä. Tämä tarkoittaisi, että myös Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen talouden on oltava tasapainossa vuoden 2028 loppuun mennessä, mikä tarkoittaa syntyneen kumulatiivisen alijäämän kattamista. Koska vuodet 2023 ja 2024 ovat talouden näkökulmasta olleet selkeästi alijäämäisiä, niin vastaavasti vuodet 2026–28 on oltava vähintään saman verran ylijäämäisiä. Näin ollen vuoden 2026 talousarvio on syytä valmistella 25 milj. euroa ylijäämäiseksi ja vuosien 2027–28 taloussuunnitelma ylijäämäiseksi siten, että syntynyt kumulatiivinen alijäämä on silloin katettu. Valtion rahoituksen kasvusta huolimatta, vuodelle 2026 toimintakulujen kasvuksi on jäämässä noin prosentti, mikä ei ole mahdollista toteutua ilman sopeuttamistoimien ja strategisen uudistusohjelman toteuttamista. Vuoden 2026 sopeutustarpeeksi arvioidaan tässä vaiheessa noin 20 milj. euroa.

Hallintosäännön mukaan toimitelimet voivat halutessaan antaa lausuntoja painopisteistä talousarvion valmistelua varten. Toimitelien on toimitettava omat esityksensä painopisteistä syyskuun aikana. Nämä esitykset huomioidaan mahdollisuuksien mukaan strategisessa uudistusohjelmassa.

Konserni/osakkuusyrityiden talousarviomuutoksien vaikutukset hyvinvointialueelle saavat olla enintään hyvinvointialueen vuoden 2026 talousarviossa olevien toimintakulujen kasvun suuruisia. Tämä linjaus koskee myös yhtiöiden välistä talousarviovalmistelua. Merkittävässä

toiminnallisissa muutoksissa on yhteisesti neuvotellen mahdollista poiketa toimintakulujen kasvun määrästä.